

Nr 63.

Ankom till riksdagens kansli den 18 maj 1937 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion angående reformering av åklagarväsendet.

I en inom andra kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion, nr 164, vilken behandlats av första lagutskottet, har herr *Lindqvist* hemställt, att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att förslag till reform beträffande landsfiskaler, stadsfiskaler och med dem jämställda åklagare måtte, utan avbidan på resultatet av pågående utredning om uppborðsväsendet, framläggas om möjligt för 1938 års riksdag.

I fråga om de skäl som föranlett motionärens yrkande får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas här nedan, hänvisa till motionen.

Gällande bestämmelser m. m.

Den nuvarande landsfiskalsorganisationen tillkom i samband med den vid 1917 års riksdag beslutade omorganisationen av fögderiförvaltningen. Landsfiskalerna ingå såsom ett led i nämnda förvaltning. Deras verksamhet regleras huvudsakligen genom instruktionen för landsfiskalerna den 14 december 1917 (nr 903). Dessutom finnas olika arbetsuppgifter för ifrågavarande befattningshavare angivna i åtskilliga andra författningar.

Enligt 1917 års fögderiförvaltningsorganisation är varje fögderi indelat i ett visst antal landsfiskalsdistrikt. Sammanlagda antalet landsfiskalsdistrikt för hela riket utgör för närvarande 489. Landsfiskal tillsättes av vederbörande länsstyrelse och för behörighet till landsfiskalstjänst fordras bl. a. att ha avlagt landsfiskalsexamen. De arbetsuppgifter vilka åvila landsfiskal äro i första hand polis- och åklagargöromål samt utmätningmannagöromål, däri inbegripet även indrivning och redovisning av restförda skatter och av böter. Härtill komma åtskilliga andra arbetsuppgifter av kameral och allmänt administrativ natur. Till landsfiskal utgår, förutom fast avlöning, vissa sportler.

I åtskilliga landsfiskalsdistrikt ha på grund av arbetsbördans storlek måst anställas extra eller biträdande landsfiskaler (landsfiskalsassistenter) eller tjänstebiträden åt landsfiskalerna. Statsanslag utgår för ungefär 130 biträden.

I tjugufyra köpingar finnas anställda poliskommissarier (polisuppsyningsmän) med åtalsrätt, köpingsåklagare. I regel äro köpingsåklagarna såsom polismän underställda vederbörande landsfiskal. Köpingsåklagarna avlönas av vederbörande köping. I en del fall ha de utöver lönen vissa sportelinkomster.

I städerna bestridas de åklagaruppgifter, vilka icke ankomma på högre eller särskilt förordnad åklagare, av stadsfiskalerna. Stadsfiskalernas arbetsuppgifter finnas angivna i instruktionen för stadsfiskalerna den 24 maj 1918 (nr 282). Denna instruktion ger emellertid endast en ofullständig bild av ifrågavarande organisation, enär därjämte för de särskilda städerna utfärdats speciella bestämmelser. För samtliga stadsfiskaler gäller, att de tillsättas medelst förordnande av justitiekanslersämbetet samt stå under tillsyn och inseende av detta ämbete.

I de flesta städer har stadsfiskalen jämväl befattning vid polisväsendet, antingen på grund av hävd eller efter särskilt förordnande. I ett antal städer har stadsfiskalen även erhållit förordnande såsom stadsfogde respektive utmätningsman. Vidare förekommer i ett fåtal magistratsstäder att stadsfiskalen innehar befattning såsom kronokassör. I några mindre städer uppehålls för närvarande stadfiskalsbefattningen av landsfiskalen i angränsande distrikt i avvaktan på den omreglering av åklagardistriktet som förväntas bliva en följd av en åklagarreform.

Enhetliga bestämmelser saknas angående fordringarna för behörighet till stadsfiskalstjänst. Ej heller finnes för stadsfiskalerna anordnad någon examen motsvarande landsfiskalsexamen. Enligt de för vissa städer gällande särskilda bestämmelserna skola stadsfiskalerna därstädes vara rättsbildade. Stadsfiskalerna äro kommunala befattningshavare och avlönas av städerna. Avlöningen bestämmes av stadsfullmäktige varefter Kungl. Maj:ts fastställelse å beslutet skall sökas. Vissa stadsfiskaler hava jämte fast avlöning sportelinkomster.

Reformförslag.

Frågan om en reform av såväl landsfiskals- som stadsfiskalsorganisationen upptogs av numera landshövdingen S. Linnér i hans i november 1922 avgivna utredning angående omorganisation av polisväsendet i riket (statens offentliga utredningar 1922:49). De av Linnér föreslagna förändringarna voro bl. a. följande.

Varje län skulle i avseende å polis- och åklagarväsende bilda en enhet med landsfogden som chef under länsstyrelsen. Den närmaste ledningen av polispersonalen i länet skulle tillkomma landsfiskaler på landet, inberäknat vissa städer samt köpingar och municipalsamhällen, samt stadsfiskaler och polismästare i övriga städer. Landsfiskalernas åklagar- och polisverksamhet skulle

stärkas genom att redovisningen för restindrivningen förenklades och landsfiskalerna befriades från handräckning för kommunalutskylder. I detta sammanhang diskuterades tanken att dela upp landsfiskalstjänsten i två befattningar, så att vid sidan av landsfiskalerna såsom åklagar- och polistjänstemän anställdes särskilda befattningshavare för att handhåva utmätning och restindrivning m. m. Det anfördes att en dylik uppdelning skulle medföra väsentliga fördelar i olika hänseenden. Även vissa nackdelar vore emellertid att vänta däraf. Sålunda komme på grund av den låga brottsfrekvensen alltför ringa arbetsböda att erbjudas åklagaren-polischefen, därest icke dennes distrikt gäves en ganska betydande omfattning. Vid en ökning av distriktets storlek förlorades en ur åklagar- och polissynpunkt viktig fördel med den bestående organisationen, nämligen landsfiskalernas lokal- och personkännedom. Då vidare uppdelningen sannolikt bäst skulle kunna genomföras i samband med en reform av taxerings- och uppbördsväsendet, läte det sig för det dåvarande icke göra att verkställa en väsentlig omorganisation av landsfiskalsinstitutionen.

Den 20 november 1924 avlämnade inom socialdepartementet särskilt tillkallade sakkunniga, 1924 års landsstatslönesakkunniga, förslag till lönereglering för landsfogdar och landsfiskaler m. m. (statens offentliga utredningar 1925: 23). I ändamål att åstadkomma en minskning i antalet landsfiskalsdistrikt föreslog de sakkunniga olika lättnader i tjänsteåliggandena för ifrågavarande befattningshavare ävensom anställande i vissa distrikt av statsavlönade landsfiskalsbiträden, beviljande i något större distrikt av penningbidrag till anskaffande av tjänstelokal och slutligen tillhandahållande åt vissa landsfiskaler av räntefria lån för anskaffande av motorfordon och motorbåtar.

I processkommissionens betänkande den 15 december 1926 med förslag till rättegångsväsendets ombildning (statens offentliga utredningar 1926: 31—33) framlades ett förslag till åklagarväsendets ordnande åsyftande dels en större enhetlighet i organisationens yttre struktur och dels en inre förstärkning av åklagarväsendet, särskilt vid underrätterna. Förslaget gick bland annat ut på att vid sistnämnda domstolar skulle finnas två grupper av åklagare, den ena gruppen omfattande åklagare med högre kvalifikationer för de svårare brottmålen (statsåklagare) och den andra gruppen omfattande åklagare av samma typ som de nuvarande lands- och stadsfiskalerna (underåklagare). De senare skulle tillika vara polistjänstemän och ansåges jämväl kunna tagas i anspråk för andra uppgifter, dock ej i sådan omfattning att åklagarverksamheten bleve eftersatt.

Ett för landsfiskalsorganisationen betydelsefullt spörsmål, nämligen det angående skatterestantierna och den däraf betingade restindrivningen, berör-

des därefter i det av 1924 års uppörds sakkunniga den 30 juni 1929 framlagda förslaget till en rationell skatteuppbörd (statens offentliga utredningar 1929: 17). Härutinnan anförde de sakkunniga bland annat:

En omläggning av uppbördsförfarandet enligt de sakkunnigas förslag torde kunna tänkas medföra en avsevärd begränsning av skatterestantierna. Reformens gynnsamma inverkan på resultatet av skatteuppbörden komme att medföra betydande lättnader i fråga om landsfiskalers, övriga utmätningsmäns samt fjärdingsmäns och exekutionsbetjänters arbetsbörd. Minskades antalet restförda belopp mera avsevärt, vore det uppenbart att detta förhållande komme att kraftigt minska behovet av arbetskraft för indrivning. Det vore emellertid förenat med stora svårigheter att beräkna omfattningen av arbetsbördans minskning och att på sådana beräkningar grunda förslag till omreglering av landsfiskalsdistrikten. Inom åtskilliga distrikt hade under senare tid anställts extra landsfiskaler, vilkas avlöning utginge av anslaget till polismästarens å landsbygden. Minskades den ordinarie landsfiskalens göromål med indrivning av utskylder, komme han att erhålla ökad tid för övriga tjänstegöromål, särskilt polisärenden. I åtskilliga distrikt torde emellertid — även om den extra personalen minskades — den ordinarie landsfiskalens göromål komma att nedgå så mycket att genom omreglering av landsfiskalsdistrikten antalet sådana distrikt kunde nedbringas. De sakkunniga ansågo sig emellertid icke böra vidare än som skett ingå på frågan om uppbördsreformens återverkningar å landsfiskalerna.

Ett genomgripande förslag till reform å de områden varom här är fråga framlades i en den 6 december 1930 avlämnad, av särskilda inom socialdepartementet tillkallade sakkunniga — hovrättspresidenten K. Schlyter och landsfiskalen E. Ohlin — verkställd förberedande utredning angående omorganisation av landsfiskalsbefattningarna m. m. (statens offentliga utredningar 1930: 31). Det av de sakkunniga framlagda förslaget innebar i huvudsak följande.

De nuvarande landsfiskalsgöromålen skulle uppdelas mellan två grupper befattningshavare, benämnda landsfiskaler och häradsfogdar. Landsfiskalerna skulle övertaga de till åklagar- och polisverksamheten hörande göromålen under det att häradsfogdarna skulle taga befattning med utskönningsväsendet, däri inbegripet även indrivning och redovisning av skatter och böter. I fråga om återstående bestyr, huvudsakligen av kameral natur, gjorde de sakkunniga den uppdelning mellan de föreslagna befattningshavarna vilken av praktiska hänsyn syntes dem mest ändamålsenlig. Landsfiskalsdistrikt skulle i regel omfatta en domsaga. Häradsfogdedistrikt borde omfatta ett betydligt mindre område; sammanlagda antalet häradsfogdedistrikt beräknades skola utgöra omkring 300. I fråga om de nordligaste delarna av riket ansåges vissa jämkningar i de föreslagna principerna vara erforderliga. Sålunda skulle i domsagor med särskilt gles befolkning bibehållas flera landsfiskalsdistrikt, exempelvis sammanfallande med tingslag, samt landsfiskalen i sådant distrikt förordnas att jämväl vara häradsfogde i visst häradsfogdedistrikt, vare sig detta sammanföle med landsfiskalsdistriktet eller ej.

Beträffande stadsfiskalerna i fögderistäderna föreslogs att landsfiskalerna skulle i princip övertaga deras åtalsrätt. I samband med en dylik överflyttning av åtalsbefogenheten skulle stadsfiskalstjänsten förändras till en polis-kommissariebefattning. Jämväl köpingsåklagarnas åtalsrätt skulle övergå till landsfiskalerna samt förstnämnda befattningshavare bibehållas såsom landsfiskalen underordnade poliskommissarier. I magistratsstäderna skulle som regel åklagarväsende och domstolsväsende följas åt; frågan om landsfiskals övertagande av åklagargöromålen i de mindre magistratsstäderna skulle sålunda upptagas först i samband med frågan om dessa städers förenande med landsbygd i judiciellt avseende.

Såsom kompetenskrav för landsfiskalstjänst skulle enligt de sakkunnigas förslag uppställas juris kandidatexamen, genomgående av en kriminalteknisk kurs samt viss tids praktisk tjänstgöring såsom vikarie för landsfiskal eller såsom rättsbildat biträde å landsfiskalskontor, därav någon tid finge utbytas mot tjänstgöring å domarkansli. För häradsfogdekompetens skulle fordras studentexamen, en juridisk kurs eller lägre juridisk examen samt någon tids tjänstgöring å häradsfogdekontor och i länsstyrelse.

Landsfiskalstjänsterna berörande organisatoriska spörsmål ha vidare upptagits till behandling i det den 11 juli 1931 av 1928 års lönekommitté avlämnade betänkandet med förslag till lönereglering för landsfogdar, lappfogdar och landsfiskaler m. m. (statens offentliga utredningar 1931: 18). I likhet med 1924 års landsstatslönesakkunniga förordade kommittén vissa lättnader i landsfiskalernas arbetsbörda. Dessa avsågo huvudsakligen den kamerala verksamheten och befattningen med restindrivningen m. m. I övrigt förordades vidtagandet av åtgärder för reglering av landsfiskalsdistrikten och landsfiskalernas ekonomiska förhållanden.

Sedan Kungl. Maj:t genom en till 1931 års riksdag avlåten proposition (nr 80) lämnat riksdagen tillfälle att avgiva yttrande rörande vissa angivna huvudgrunder för en rättegångsreform, uttalade riksdagen i skrivelse (nr 308) sin anslutning till de i propositionen framlagda grundlinjerna. Riksdagen anförde tillika att arbetet med ny lagstiftning angående rättegångsväsendet och vad därmed sammanhängde borde upptagas utan dröjsmål. Ifrågavarande arbete är från och med den 1 oktober 1932 överlämnat åt en särskild utredningsmyndighet, benämnd processlagberedningen.

I förenämnda proposition framhöll föredragande *departementschefen*, bland annat, att medan arbetet med den allmänna rättegångsreformen påginge borde till övervägande och avgörande upptagas sådana förslag till partiella reformer, som vore ägnade att underlätta det nya rättegångsskicket införande och tillika kunde utan olägenhet inpassas i den nu bestående ordningen. Härvid erinrades om att för vinnande av en förbättrad straffprocessordning vore en reform av åklagarväsendet oundgängligen erforderlig. Efter att hava hänvisat till vissa i propositionen angivna riktlinjer för en bli-

vande åklagarorganisation anförde departementschefen vidare, att då genomförandet av en dylik organisation toge lång tid i anspråk, syntes det nödvändigt, att åtgärder snarast möjligt vidtoges för förbättring av åklagarväsendet. Dessa åtgärder torde närmast böra gå ut på att höja de nuvarande åklagarnas kompetens och att befria dem från göromål som vore främmande för åklagaruppgifterna. Därigenom skulle vinnas, att vid processreformens genomförande de då befintliga åklagarna kunde ingå som ett led i den blivande organisationen.

I sin skrivelse anslöt sig riksdagen till vederbörande utskotts uttalande i frågan om en reform av åklagarväsendet. *Utskottet* hade anfört att det redan tidigare framhållits, att de nuvarande åklagarmyndigheterna ej alltid vore vuxna de dem åvilande uppgifterna, och att behovet av en förbättrad åklagarorganisation bleve än starkare efter genomförande av ett på moderna principer grundat brottmålsförfarande. Med hänsyn därtill syntes det utskottet angeläget, att en reform av åklagarväsendet snarast möjligt komme till stånd. Rörande riktlinjerna för detta reformarbete kunde utskottet icke uttala sig.

Sedan utredningen av frågan om åklagarväsendets reformering därefter upptagits, avgåvo inom justitie- och socialdepartementen tillkallade sakkunniga den 24 september 1934 betänkande angående omorganisation av landsfogdetjänsterna (statens offentliga utredningar 1934: 31). Kungl. Maj:t avlämnade sedermera till 1935 års riksdagen på grundval av förenämnda betänkande utarbetad proposition (nr 185) däri hemställdes, bland annat, att riksdagen måtte godkänna de framlagda grunderna för en omorganisation av landsfogdebefattningarna, avsedd att träda i tillämpning den 1 juli 1936. Riksdagen godkände i skrivelse (nr 260) med vissa smärre erinringar förenämnda grunder — enligt vilka i varje län skall finnas en landsfogde, som skall intaga ställning som överåklagare och länspolischef — men anhöll tillika, bland annat, att Kungl. Maj:t skyndsamt ville framlägga förslag till reform beträffande landsfiskaler, stadsfiskaler och med dem jämställda åklagare.

Kungl. Maj:t beslöt den 15 juni 1935 tillsättande av en kommitté med uppdrag att, i anslutning till de av riksdagen godkända grunderna för en omorganisation av landsfogdebefattningarna och i samråd med processlagberedningen, skyndsamt verkställa utredning angående en omorganisation av landsfiskals- och stadsfiskalsbefattningarna och därmed sammanhängande frågor. Sedan den utsedda kommittén jämte ett antal sakkunniga, som tillkallats att överlägga med kommittén i särskilda frågor, av Kungl. Maj:t anbefallts att före viss dag gemensamt avgiva principbetänkande i organisationsfrågan, överlämnade utredningsmännen den 24 oktober 1935 promemoria i ämnet (statens offentliga utredningar 1935: 57).

Utredningsmännens förslag upptog den tidigare framförda tanken, att landsfiskalernas arbetsuppgifter skulle uppdelas å två skilda slag av befattningshavare på det sätt, att landsfiskalerna skulle bibehållas såsom åklagare samt lokala ordnings- och kriminalpolischefer, medan utsökningssöromålen, däri inbegripet även indrivning och redovisning av skatter och böter, skulle överflyttas på nya lokala befattningshavare, förslagsvis benämnda häradsfogdar. Utredningsmännen beräknade det erforderliga antalet landsfiskalsdistrikt till ungefär 240. Varje domsaga skulle alltså i regel komma att delas i två landsfiskalsdistrikt. Antalet häradsfogdedistrikt skulle enligt utredningsmännens förslag bestämmas till omkring 200. Såsom behörighetsvillkor skulle gälla, förutom praktisk tjänstgöring, att vederbörande genomgått en distriktsåklagar- resp. häradsfogdekurs.

Beträffande frågan om sambandet mellan ifrågakvarande reform och en eventuell uppboordsreform anförde utredningsmännen bl. a. följande.

Såsom ett skäl för uppskov med ställningstagandet till frågan om en uppdelning av landsfiskalsöromålen har anförts, att resultatet av genomförandet av en eventuell uppboordsreform först borde avvaktas. En dylik reform har nämligen antagits skola få vittgående följder i fråga om den *restindrivningsverksamhet* som för närvarande åvilar landsfiskalerna. I anledning härav förtjänar till en början påpekas att, sett mot bakgrunden av det ringa praktiska resultat som följt å den senaste utredningen å detta område, det finnes all anledning att ställa sig tveksam beträffande möjligheten att nedbringa restindrivningsverksamheten i en omfattning som skulle få till följd några större organisatoriska konsekvenser. Oavsett den riktning i vilken en dylik reform kan komma att gå, torde det uteslutande vara till fördel för alla här berörda intressen om restindrivningsbestyret snarast överflyttades från åklagarna-polisbefäerna till tjänstemän, som hade tillfälle att helt ägna sig åt denna verksamhet. Framför allt i ett hänseende skulle fördelar vinnas genom en dylik anordning, nämligen i fråga om kontrollen över exekutionsbiträdenas verksamhet. Denna kontroll skulle främjas därav att på grund av den ökade distriktsstorleken rikligare material erhöles för bedömande av huruvida indrivningsarbetet i de olika polisdistrikten fortskredde normalt. Vissa besparingar i arbetskraft skulle vara att vinna beträffande det redovisningsarbete och den bokföring som är förknippad med restindrivningen. Vidare skulle antalet fall, då handräckning för restantiens uttagande måste begäras hos annan indrivningschef, komma att minskas. Även på detta område torde dock med en uppdelning följa vissa nackdelar genom att man ej längre kan räkna med de nuvarande landsfiskalernas orts- och personkännedom. Detta gäller särskilt granskningen av hindersbevis och meddelandet av beslut om införsel. Emellertid kunna de befarade nackdelarna vid en rationell organisation avhjälpas på annan väg, t. ex. genom uppläggande av anställningsregister. Framhållas må jämväl att landsfiskalerna redan nu för erhållande av de uppgifter angående de restskyldiga som äro nödvändiga för ett rätt avvägande av införselbeslutens innehåll, åtminstone i de större distrikten med mera rörlig befolkning, äro i väsentlig utsträckning beroende av fjärdingsmännen, vilka besitta den mest ingående personkännedom. På grund härav torde några allvarligare betänkligheter icke behöva hysas mot tudelningsprincipen på ifrågakvarande område, helst som det av den ökade distriktsstorleken följande större jämförelsematerialet bör medföra

ökade garantier för att enhetliga principer komma att läggas till grund för införselbesluten.

I fråga om övergången till den föreslagna nya ordningen anförde utredningsmännen bl. a. att därest arbetet på en allmän uppbördsreform igångsattes syntes måhända — med hänsyn till den ovissa verkan av en dylik reform på restindrivningsverksamheten — vid distriktsåklagarreformens genomförande allenast det antal häradsfogdebefattningar böra besättas med ordinarie innehavare, som svarade mot det antal ordinarie landsfiskaler som överginge till denna verksamhet. Återstoden skulle tillsättas endast på förordnande tills vidare. Utredningsmännen ville emellertid icke förorda en dylik ordning.

Tre av de tio utredningsmännen hade vid promemorian fogat ett *särskilt yttrande*, vari de på anförda skäl förklarade sig icke för närvarande kunna bestämt förorda tudelningsförslaget. I detta yttrande framhålles, att landsfiskalernas arbetsuppgifter kunde komma att i olika avseende beröras av en omreglering av skatteuppbörden och därmed sammanhängande frågor. Hittills framkomna förslag härvidlag ginge närmast ut på att landsfiskalernas befattning med restindrivningen skulle bliva ej oväsentligt mindre omfattande än nu. Under sådana förhållanden tedde det sig onekligen svårt att innan åtminstone principiell ståndpunkt tagits till dessa frågor genomföra en landsfiskalsreform, som innebure inrättande av nya häradsfogdetjänster, avsedda huvudsakligen just för restindrivningen.

Över promemorian ha, efter remiss, åtskilliga myndigheter och sammanlutningar avgivit yttranden.

Sedermera har genom Kungl. Maj:ts beslut den 28 februari 1936 tillsatts en kommitté, den s. k. 1936 års uppbörds kommitté, vilken enligt meddelade direktiv skall utreda frågan rörande sättet för debitering, uppbörd och indrivning av utskylder samt därvid bland annat överväga lämpligheten av ett sammanförande av den kommunala och statliga uppbörden och dess överlämnande till statliga uppbördsorgan jämte vad därmed sammanhänger ävensom spörsmålet om förenkling och effektivisering av taxeringsförfarandet och utskyldsbetalningen för sjöfolk. Det åligger vidare kommittén att avgiva förslag rörande revision av gällande lagstiftning angående mantalsskrivning samt att därvid upptaga det nuvarande folkbokförings-systemet till allmänt övervägande.

I finansministerns yttrande till statsrådsprotokollet vid kommitténs tillsättande den 28 februari 1936, intaget i Post- och Inrikes Tidningar den 6 mars 1936, uttalades bl. a. att vid utredningen kontakt borde sökas, förutom med vissa andra sakkunniga, jämväl med de sakkunniga, som komme att tillkallas för fortsatt utredning angående omorganisation av landsfiskals- och stadsfiskalsbefattningarna.

I förevarande motion anföres bl. a. följande:

Att den brådskande omorganisationen av åklagarväsendet på landsbygden skall göras beroende av alla dessa vittutseende utredningsfrågor på områden som ligga åklagaruppgiften så fjärran, synes icke stå i god överensstämmelse med vad som förutsattes vid landsfogdereformens framläggande för 1935 års riksdag eller med riksdagens i samband med detta ärendes prövning fattade beslut att begära *skyndsamt* framläggande av förslag till reform beträffande landsfiskaler, stadsfiskaler och med dem jämställda åklagare. Denna av riksdagen begärda reform kan uppenbarligen, liksom landsfogdereformen, endast bli av i viss mån provisorisk och förberedande art i avbidan på den allmänna rättegångsreformen, vilken för sitt genomförande förutsätter förhandenvaron av en skicklig åklagarkår redan vid reformens ikraftträdande. Resultatet av 1936 års uppördskommittés arbete torde också, vad angår dess inverkan på åklagarorganisationen, lämpligen komma under riksdagens prövning först i samband med rättegångsreformen. Denna uppördsutredning, vilken på grund härav ej behöver bedrivas under högt tryck, synes därför icke böra få stå hindrande i vägen för den reform av åklagarväsendet i första instans, vars skyndsamma framläggande för riksdagen begärdes i 1935 års riksdagskrivelse. En anvisning huru de båda frågorna — om uppörden och om åklagarverksamheten — skulle kunna hållas skilda från varandra gavs i 1930 års sakkunnigutredning, till vilken 1935 års kommittéförslag i väsentliga delar anslöt sig och vilken även förordats i ett stort antal avgivna yttranden.

Frågan om en omorganisation av landsfiskals-, stadsfiskals- och de därmed likställda befattningarna har, såsom av utskottets redogörelse framgår, sedan länge stått på dagordningen. Det trängande behovet av en nyreglering har från olika håll vitsordats, och en sådan torde icke längre utan våda kunna eftersättas. Ej minst med hänsyn till den allmänna rättegångsreformen, vartill förslag väntas föreligga utarbetat under år 1938, är det av vikt att åtgärder i god tid vidtagas för åvägabringande av en skicklig åklagarkår, som kan motsvara de ökade krav en ny rättegångsordning ställer på densamma. Riksdagen har också upprepade gånger gjort framställningar till Kungl. Maj:t i ämnet. Senast år 1935, i samband med landsfogdereformens genomförande, anhöll sålunda riksdagen i en skrivelse att Kungl. Maj:t ville *skyndsamt* framlägga förslag till reform beträffande landsfiskaler, stadsfiskaler och med dem jämställda åklagare.

Sedan av Kungl. Maj:t i anledning av sistnämnda riksdagskrivelse tillkallade utredningsmän redan i oktober 1935 avgivit ett principbetänkande i organisationsfrågan samt yttranden däröver i vanlig ordning inhämtats från myndigheter och sammanslutningar, har någon vidare åtgärd i ärendet icke företagits. Orsaken härtill lär vara att söka i det samband frågan tydligen äger med den uppördsreform, varom utredning sedan något år verkställs av 1936 års uppördskommitté. Enligt uppgift i den till innevarande års riksdag avgivna riksdagsberättelsen beräknas emellertid kommitténs arbete kunna avslutas redan under första halvåret 1938. Enligt

Utskottet.

vad utskottet inhämtat bedrivs också numera arbetet inom nämnda kommitté med all skyndsamhet. Det synes sålunda även med hänsyn till uppborrdutredningens nuvarande läge angeläget att frågan om åklagarreformen utan dröjsmål upptages till fortsatt utredning. De sakkunniga åt vilka sistberörda utredning kommer att anförtros skulle nämligen då, i den omfattning så finnes lämpligt och erforderligt, kunna söka kontakt med uppborrdskommittén, liksom denna vid slutförandet av sitt arbete kunde draga nytta av att, särskilt beträffande organisationsfrågorna, samarbeta med åklagarutredningen. Ett sådant tillvägagångssätt torde erbjuda den lämpligaste vägen att utan onödig tidsutdräkt nå fram till en lösning av ifrågavarande brådskande spørsmål.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville vidtaga sådana åtgärder att förslag till reform beträffande landsfiskaler, stadsfiskaler och med dem jämställda åklagare måtte skyndsammast möjligt föreläggas riksdagen.

Stockholm den 18 maj 1937.

På första lagutskottets vägnar:

K. SCHLYTER.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar *Schlyter*, *Klefbeck*, *Erik Anderson**, *Ernst Svenson*, *Ruben Wagnsson*, *Otto Wangson**, *Englund** och *Roos**;

från andra kammaren: herrar *Bergquist*, *Lindqvist*, *Lindmark*, *Ryberg**, *Lindberg* i Stockholm och *Gezelius**, fru *Gustafson* samt herr *Landgren*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herrar *Erik Anderson*, *Roos*, *Bergquist* och *Ewald Lindmark*, vilka ansett, att utskottets utlåtande borde hava haft följande lydelse:

»Den av motionären framförda frågan om en reform av åklagarväsendet, vilket spørsmål vid flera tillfällen varit föremål för riksdagens behandling,

finner utskottet vara av stor betydelse. Av den redogörelse för reformarbetet på ifrågavarande område, som utskottet lämnat, framgår emellertid, att sedan ett principbetänkande beträffande åklagarkårens organisation afgivits i slutet av år 1935, särskilda sakkunniga tillkallats för utredning, bland annat, av frågan om sättet för indrivning av utskylder. Sistnämnda utredning pågår alltjämt. Det synes utskottet uppenbart, att ett slutgiltigt ställningstagande till frågan om landsfiskalstjänsternas organisation icke kan äga rum förrän spörsmålet om indrivningsväsendets ordnande kommit närmare sin lösning, samt att omorganisation av övriga underåklagarebefattningar bör ske i samband med eventuell omorganisation av landsfiskalstjänsterna. Då enligt vad utskottet inhämtat utredningsarbetet beträffande indrivningsväsendet bedrivs med all skyndsamhet och utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t, så snart resultatet av denna utredning föreligger, kommer att taga ställning till frågan om åklagarväsendets organisation och för riksdagen framlägga därav föranledda förslag, saknas enligt utskottets mening anledning att nu företaga någon åtgärd från riksdagens sida.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.»
